

SELETUSKIRJA LISA 1 – Kaasamistabel

Nr	Partner	Märkus, ettepanek või kommentaar	Arvestamine
1	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	<p>Toetame EL ühtsetel alustel reisidokumentide digitaliseerimist, et muuta inimeste reisimine ja piiriületus sujuvamaks. Seejuures peame oluliseks, et reisijale jääks digitaalse reisitunnistuse loomine ja EL digitaalse reisirakenduse kasutamine vabatahtlikuks.</p> <p>Reisijale, kes soovib ka edaspidi kasutada füüsilist isikutunnistust, peab see võimalus jääma alles, arvestades et osa elanikkonnast, eriti vanemad inimesed võivad vajada abi selliste digitaalsete dokumentidega toimetulekul. Samuti on oluline, et reisijale jääks võimalus igal ajahetkel ka nõusolek oma andmete töötlemiseks EL reisirakenduses tagasi võtta, kui ta seda enam mingil hetkel ei soovi.</p>	Arvestatud üldiste seisukohtade kujundamisel.
		<p>Samuti peame otstarbekaks, et digitaalse reisidokumendi kasutusvaldkonda ei piirataks üksnes piirikontrolli vajadustele.</p> <p>Digitaalse reisitunnistuse kasutusvaldkonnaks võiksid olla laiemalt ka muud teenused, mida Schengeni alal reisides kasutatakse ja mille kasutamise eelduseks või hõlbustamiseks peavad reisijad oma isikut tõendama, seda nii avalike kui erateenuste osas. Näiteks majutusasutusse saabumise eelselt <i>online check-in</i> tegemine või reisitunnistuse eelnev edastamine majutusasutusele külastaja eelnevaks isikutuvastuseks selle asemel, et majutusettevõttesse kohale saabudes esitada füüsiline reisidokument ning kulutada aega järjekorras ootamisele. Sarnaselt piiripunktides reisijate kontrollimisele võiksid need lahendused ka muuta sujuvamaks majutusasutustes külastajate sisse registreerimine ja parendada seeläbi ka külastuskogemust. Lisaks on EL ühtsel digitaalsel reisitunnistusel eeldused saada laiemate kasutusjuhtude</p>	Arvestatud üldiste seisukohtade kujundamisel.

		võimaldamisel täiendavaks tõukeks erasektori innovatsioonile ja teenuste arendusele, eeldusel, et tagatud on andmete turvaline töötlemine ja kasutajate nõusolek.	
		<p>Peame oluliseks EL digitaalse reisitunnistuse kasutuselevõtuks vajadusel ka EL määruse 910/2014 muutmist, võimaldamaks EL digitaalse reisitunnistuse talletamist EL digiidentiteedi kukrus ja selle järgnevat kasutust.</p> <p>Praegu kehtiv EL määrus 910/2014 (eIDAS määrus) ei näe ette tõendite salvestamist EL digiidentiteedi kukrusse lõppkasutaja poolt ja on seega vastuolus kavandatava EL digitaalse reisitunnistuse rakenduse (äpi) toimeoogikaga. Ka on taolise tõendi kukrust esitamisel ja tema kehtivuse kontrollimisel eIDAS määruse kohaselt mitmeid privaatsuskaitsest lähtuvaid piiranguid, mis ei pruugi olla kooskõlas eelnõus käsitletud piirikontrollidega.</p>	Arvestatud üldiste seisukohtade kujundamisel.
		<p>Peame oluliseks EL digitaalse reistunnistuse võimalikult täpset spetsifitseerimist, et oleks võimalik tagada selle koosvõime liikmesriikide piirisüsteemide ning liikmesriikide erinevate EL digiidentiteedi kukrutega.</p> <p>Kui EL digitaalse reisitunnistuse rakendus arendatakse ja ülal peetakse ühe osapoole (eu-LISA) poolt, siis on tagatud selle ühetaolisus. Selline ühetaolisus ei ole tagatud EL digiidentiteedi kukrute korral, mida hakatakse väljastama liikmesriikides mitmeid tõlgendusvõimalusi jätvate üldiste nõuete alusel. Reisitunnistuse täpne spetsifikatsioon aitaks koosvõimet siiski hõlpsamini saavutada. Ka liikmesriikide piirikontrolli süsteemide kohandamisel digitaalse reisitunnistuse aktsepteerimiseks on täpsed spetsifikatsioonid kindlasti abiks.</p>	Arvestatud üldiste seisukohtade kujundamisel.
		Peame otstarbekaks, et EL digitaalse reisitunnistuse regulatsioon arvestaks võimalike reisitunnistuste	Arvestatud üldiste seisukohtade kujundamisel.

		<p>kasutusjuhtudega ka väljaspool EL-i ning ei oleks jäigalt suletud ainult EL siseseks kasutuseks.</p> <p>Nn. biomeetrilised passid on reisidokumendina aktsepteeritud maailmas laialdaselt. Ka biomeetrilist infot sisaldav EL digitaalne reisitunnistus võiks potentsiaalselt leida kasutust ka laiemalt, kui ainult EL siseselt. Oluline on, et määrus jätaks selliseks võimaluseks ukse lahti ja ei sisaldaks otseseid keelde. Paraku EL digiidentiteedi kukru kasutus on piiratud EL-s asutatud tuginevate osapooltega, seega laiema kasutuse jaoks tuleks muuta eIDAS määruse piirangut või leida reisitunnistuse kasutamiseks „kukruvabasid“ lahendusi.</p>	
		<p>Peame oluliseks, et EL digitaalse reisitunnistuse loomise protsess oleks üheselt defineeritud ja korraldatud, vältides samas vajadusi liikmesriigikohaste erinevate protsesside ülalpidamise järele.</p> <p>Praeguses eelnõus saab EL digitaalset reisidokumenti moodustada EL digitaalse reisitunnistuse rakenduse abil. Samas eelnõus on ka variant, kus EL digitaalne reisidokument väljastatakse inimesele koos biomeetrilise passi või ID-kaardiga. Kuidas ja mis moodi sel juhul digitaalne reisidokument moodustatakse jääb ebaselgeks. Ebaselge koht tekib nt artiklis 12. Ka ei ole arusaadav, kas eelnevalt kirjeldatud äpp omab selles protsessis mingit rolli või mitte. Eeldusel, et ühtse äpi abil õnnestub EL digitaalset reisidokumenti luua, ei tohiks liikmesriikidele panna kohustust lisaks oma meetodeid luua.</p>	Arvestatud üldiste seisukohtade kujundamisel.
2	Välisministeerium	Välisministeerium toetab Euroopa Komisjoni digitaalsete reisiteenuste paketi ettepanekut ning peab oluliseks kõiki digiteerimisega seotud teemasid, mis muudavad Schengeni alale ja Schengeni alal reisimise lihtsamaks ja turvalisemaks.	Arvestatud üldiste seisukohtade kujundamisel.
		Välisministeeriumi jaoks on väga oluline, et digitaalset reisidokumenti saaks luua ja kasutada oma kodakondsusriiki	Arvestatud üldiste seisukohtade kujundamisel.

		naasmiseks juhul, kui isiku füüsiline dokument on välisriigis varastatud või kaotatud.	
3	Justiitsministeerium	Määruse eelnõuga ei looda uut õigusliku alust piirivalveasutustele andmete töötlemiseks piirikontrolli menetluse käigus, vaid luuakse tehniline võimekus seda teha varasemas etapis, digitaalsel ja kiiremal viisil. Digitaalse reisitunnistuse moodustamine ja edastamine toimub isiku nõusoleku alusel, juhul kui isik seda kasutada ei soovi, siis toimub andmetöötlus juba täna toimiva süsteemi alusel. Töödeldavate andmete koosseis ning eesmärk ei laiene võrreldes tänasega. Seega sisulisi märkusi Justiitsministeerium ei esita. Küll aga tuleb silmas pidada, et on vajadus täiendada isikut tõendavate dokumentide seadust.	Teadmiseks võetud.
4	Rahandusministeerium	Rahandusministeeriumil ei ole sisulisi kommentaare digitaalse reisirakenduse ja reisidokumendi kasutuselevõtu algatuse kohta. Horisontaalse teemana rõhutame nagu tavaliselt, et uued tehnilised lahendused võivad eeldada investeringuid ja kulusid ka liikmesriigis (näiteks piirikontrolli seadmed), mis tuleb kavandada ja otsustada eelarvestrateegia ja eelarve ettevalmistamise käigus.	Teadmiseks võetud.
5	Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	Toetame mõlema määruse ettepanekut, millega luuakse reisijatele võimalus omada ja esitada digitaalseid reisidokumente ning läbida piirikontrolle sujuvamalt. TTJA-l hetkel märkusi ega muudatusettepanekuid ei ole.	Teadmiseks võetud.
6	Andmekaitse Inspeksioon	Andmekaitse Inspeksioonil ei ole käesoleval hetkel sisendit Vabariigi Valitsuse seisukohtade kujundamiseks järgmiste Euroopa Komisjoni ettepanekute osas	Teadmiseks võetud.
7	Eesti Tööstus-Kaubanduskoda	Eesti Kaubandus-Tööstuskoda tänab võimaluse eest avaldada arvamust Euroopa Liidu digitaalsete reisidokumentide kasutuselevõtmise määruste paketti kohta. Kaubanduskojal ei ole määruste paketi kohta kommentaare.	Teadmiseks võetud.

8	Politsei- ja Piirivalveamet	Üldise märkusena, et hetkel on algatuste järgi projekti ellu rakendamise ajaks planeeritud 2030. aasta. Arvestades, et selleks peab keskse lahenduse arendama eu-LISA ja teades, kui paljude EL kesksete lahenduste arendustega ollakse täna juba ajakavadest väga oluliselt maas ja millised suured tööd veel eu-LISAl ees on, siis peaks EL tasemel tõsiselt mõtlema, kas see ajaraam on realistlik ning mitte võtma õigusaktide tasandil kohustusi, mida praktikas tegelikult sellises ajaraamis rakendada ei jõuta.	Arvestatud üldiste seisukohtade kujundamisel.
		Määruste jõustumisel peab hakkama dokumendi taotlejalt küsima, kas soovitakse ka DTC-d. Lisaks peab olema seda võimalik inimesel küsida ka pärast dokumendi väljastamist nii teeninduses kui ka kaugelt. Seega dokumendi taotlemise protsessi tuleb nii õigusloomes, kui ka arenduste vaates ette näha vajalikud muudatused.	Arvestatud seisukohtade kujundamise seletuskirjas mõjude hindamisel.
		Määruse 671 järgi on suures plaanis liikmesriikide ülesanne tagada läbi PKI, et dokumendil olev sertifikaadiahel on autentne (vastu CSCA-d) ning tuleb teha näovõrdlus (live nägu vs kiibi foto). Määruse 670 artiklis 9 tuuakse välja liikmesriikide kohustused, kuid seal ei tooda eraldi välja, et liikmesriikide kohustus oleks ka näovõrdluse lahendus luua. Mainitakse üksnes turvalise kanali loomist.	Arvestatud üldiste seisukohtade kujundamisel.
		Lisaks, määruse 671 punktis 13 on kirjas, et liikmesriigid peavad vahetama omavahel teavet, mida on vaja digitaalsete reisitunnistuste autentsuse ja kehtivuse kontrollimiseks. Selle osas märgime, et tänane SPOC-i projekt on olnud väga vaevaline, kus liikmesriigid peavad omavahel sertifikaatide infot vahetama. Samas viisa QR-koodi kontrollirakenduses laaditakse sertifikaadid üles tsentraalselt. Kuna tehnilist kirjeldust veel ei ole, siis ei oska hinnata, kui keeruline see antud algatuse puhul olema hakkab.	Arvestatud seisukohtade kujundamise seletuskirjas mõjude hindamisel.

		PPA hakkab koostöös SMIT-iga 2025. aastal ette valmistama uute automaatsete piirikontrolli väravate hanget. Uued väravad on plaanis kasutusele võtta 2026. aastal. Selleks, et võimaldada tulevikus piiriületamisel digitaalse reisitunnistuse kasutamist peab PPA uute hangete ettevalmistamisel arvestama kavandatud algatustega. Selleks, et töödelda digitaalset reisitunnistust peab arvestama ka olemasoleva piirikontrolli andmekogu arendamisega. Kuna antud arenduste kulud jäävad liikmesriigi kanda, siis peab sellega arvestama eelarvete kavandamisel. Kuna tegemist on algatusega ning täpsemaid tehnilisi kirjeldusi, menetluse põhimõtteid ja nõudeid ei ole kinnitatud, on hetkel keeruline hinnata, kas ja milline ressursivajadus tekib lisaks arendustele digitaalsete reisitunnistuste menetlemisel enne kavandatud välispiiri ületamist.	Teadmiseks võetud. Hoiame PPA-d kursis tehniliste rakendusaktide väljatöötamise arengutega.
9	Siseministeeriumi Infotehnoloogia- ja Arenduskeskus	Juhime tähelepanu, et eu-Lisa poolt hallatavad ja arendatavad infosüsteemid töötlevad kolmandate riikide kodanike andmeid, mitte EL kodanike andmeid. Juhul kui uue loodava lahenduse raames on plaanis and eu-Lisale ülesanne luua lahendus, mis töötleb ka EL kodanike biomeetrilisi andmeid, on tegemist väga põhimõttelise muudatusega ning vajab põhjalikku läbikaalumist, sest see suurendab märkimisväärselt EL kodanike andmete ebaseadusliku töötlemisega seotud riski. Soovitame mitte võtta eesmärgiks töödelda EL kodanike ja kolmandate riikide kodanike isikuandmeid ühes ja samas infosüsteemis. Tegemist on oma olemuselt erinevate kategooriatega, kellel on ka erinevad õigused. Seetõttu võib nende andmete koondamine ühte infosüsteemi tuua kaasa liigset keerukust ja suurendada oluliselt vigade tekkimise võimalust.	Teadmiseks võetud. Andmekaitse vaatest Justiitsministeerium ja Andmekaitseinspeksioon probleeme ei tuvastanud. Soovitusega arvestada töörühmas, mille ülesandeks saab EL reisirakenduse tehniliste lahendust reguleerivate rakendusaktide väljatöötamine.
		Palume arvestada, et tegemist on algatusega, mis nõuab nii investeeringuid kui ka täiendavat inimressurssi (kes lahenduse	Arvestatud üldiste seisukohtade kujundamisel.

		väljatöötamisega tegelema hakkaks), mille sisu ja mahtu pole eraldi hinnatud.	
--	--	---	--